

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discvrsvs XVIII. Voluit sibi Deus offerri columbas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

Quod si homines in medio sæcularis vitæ, ac felicitatis tam amare gemebant propter absentiam Dei, quid ergo fecerunt illi qui sæculo renuntiarant.

Audite Paulum Apostolum. *Desiderium habeo*, inquit *Rom. cap. 7, dissolvi, & esse cum Christo*: Volebat liberari quia vi quasi cogebatur hic tamdiu vivere: dolebat se tamdiu separari à *Christo*, ex amore quo illum amabat.

Veniant libere omnes illæ gementes turtures, sive illi qui desunt peccata aliena, seu propria, sive qui gemunt propter dilatam Lei præsentiam fruendam in cælo, veniant libere ut se præsentent ad altare, tales potissimum vult Deus sibi offerri in Sacrificium, sicut olim turtures in veteri Testamento.

DISCVRSVS XVIII.

Voluit sibi Deus offerri columbas.

DUAS habet qualitates columba, propter quas, ut existimo, Deus sibi voluit illam offerri, dignamque existimavit Sacrificio divino.

Prima qualitas est, quod sit animal valde pacificum, dicunt enim Naturalistæ quod careat felle, hinc raro aut numquam videmus columbas inter se pugnantes, sicut hoc passim videmus in aliis avibus. Quid ergo mirum quod Deus hoc animali præ cæteris voluerit ad denuntiandam pacem *Noë* existenti in Arca? delituerat Sanctus hic vir multis mensibus conclusus in Arca, quando aquæ quæ totam terram inundaverant, cœperunt decrefcere; & Arca conscendit in sicco supra montes *Armenia*, quod ubi *Noë* advenit, corvum emisit ex Arca, ut videret an aquæ penitus cessassent, sed corvus non est reversus, verosimile quod cadaveribus infederit ut ea dilaceraret. Emisit ergo *Noë* post corvum duas columbas unam post alteram, quarum postrema inquit Scriptura, reversa est, *portans ramum Olivæ virentibus foliis in ore suo*: Oliva autem, etiam apud Ethnicos, semper fuit Symbolum pacis: Hujus ergo columbæ ministerio usus est Deus ut nuntiaret pacem *Noë*, & suo ramo Olivæ ostenderet jam Deum placatum, interque illum & homines pacem esse conclusam. Numquid *Noë* prius emiserat corvum? cur ergo hoc animali Deus non est usus ad pacem ferendam?

dam ꝑ quia animal ferox est, & carnivorum: Melius ergo ad hoc elegit columbam, quæ quia naturâ pacifica, aptior erat ad pacem annuntiandam.

Altera qualitas columbæ est velocitas in volando: Hinc optat Propheta *David Psal. 54* sibi dari pennas columbæ, ut quam citissimè volaret ad Deum.

Quisquis ergo has qualitates habuerit, pacificus fuerit, & velox in agendo, aptissimus est ut offeratur Deo in Sacrificium, sicuti enim ipse est Deus pacis, sic nihil magis amat quam pacem. Hoc punctum primo assumamus.

Maximam esse oportet excellentiam pacis, cum Deus ipse hoc nomine gloriari voluerit, dicente *Paulo*, qui illum sæpius vocat in suis epistolis, *Deum pacis*; & quando *Isaias cap. 9* Prophetat *Christi* adventum in mundum, *vocabitur*, inquit, *Princeps pacis*: Hinc cum nasceretur in *Bethlehem*, hoc primum & unicum Angeli cecinere; *Pax hominibus*, quia jam venit *Princeps pacis*, imo ipsa pax: Sed sicuti quando veniebat in mundum, prima virtus quam commendavit hominibus, pax fuit, sic cum è mundo discederet, eadem virtus postrema fuit quam pro Testamento reliquit Apostolis, dicens: *Pacem relinquo vobis, pacem meam de vobis*. Hinc necessario sequitur excellentissimam hanc esse virtutem, quam *Christus* voluit esse initium & finem totius vitæ Christianæ.

2. Ejus excellentia patet ex hisce duobus capitibus. 1. Quod nihil sine illa possit esse perfectum. 2. Quod ipsa natura sine illa non possit subsistere.

De primo ait *D. Augustinus lib. 19 de Civit.* Pax, inquit, omnis ordinis tranquillitas est: Sed ubi ordo deficit, ibi non est perfectio; Ergo ubi pax non est, ibi non est perfectio; deest enim aliquid quod ad perfectionem rei requiritur.

Exemplis manifestum hoc fiet. Pax corporis nostri, est bonum temperamentum inter humores vel membra, si unus tantum humor extra mensuram vel ordinem est, aut unum membrum læsum, corpus ægrotat.

2. Pax inter corpus & animam, est bene ordinata concordia inter utrumque, ita ut corpus subjectum sit animæ, & Passiones rationi: Si ordo ille frangatur, continua lucta est inter corpus & animam, ubi autem lucta, ibi tranquillitas esse non potest.

3. Pax inter homines, est quidam consensus communis ad
omnia

omnia quæ decent, tolle hunc consensum; tota hominum societas nihil est aliud quam confusio, & tumultus, & bella.

4. Pax inter Deum & homines, est subiectio hominis Deo, eique voluntati ac legi, tolle hanc subiectionem, inimicitia: insurgunt Deum inter & homines.

Atqui ubi morbi sunt, & inquietudines, & tumultus, & bella, & inimicitia: ibi non est perfectio: Ergo ubi non est pax, aliquid deest perfectioni quam res requirit, consequenter nulla res sine pace potest esse perfecta.

Dixi 2. ne quidem aliquid in ipsa natura sine pace posse subsistere. Concordia enim vinculum est totius naturæ, rerumque prorsus inter se dissimilium, imo & sibi invicem repugnantium consensio.

1. Quanta differentia inter motum Solis, Lunæ, & aliarum Planetarum, in tanta tamen dissimilitudine tanta concordia est, ut illos *Iob* comparaverit musicæ: Sicuti ergo in musica voces maxime dissonantes, una altior, alia submissa, alia subtilis, alia crassa, maximam ac suavem concordiam faciunt, sic est in motibus Planetarum. Verumtamen sicut in musica, si unicuique tantum tonus cum altero non convenit, musica non valet, eodem modo si in motu celorum minimum quid deesset, tota natura mox pateretur, ergo natura non potest sine concordia ac pace subsistere.

Quis nescit quanta sit repugnantia inter quatuor Elementa? ignis est calidus, aqua est frigida, aër est humidus, terra est sicca: Sed divina providentia hæc ita disposuit ut aër esset inter ignem & aquam, aqua vero inter terram & aërem, hinc fit ut vivant in pace: Aër enim temperat calorem ignis & frigus aquæ sua humiditate, & aqua temperat siccitatem terræ, atque ita ex tali discordia qualitatum oritur tanta concordia, ut in ea natura tota consistat.

Hinc concludo. Si tanta pax & concordia necessaria sit in rebus sensu carentibus & ratione, quam necessaria erit creaturis rationalibus? Hæc enim inter se agunt & vivunt, ergo animo concordem esse oportet, alioquin non est societas hominum, sed confusio belliciarum. Quot enim Republicæ periire, per discordias? maximæ res fracta pace dispereunt.

Nati sunt homines ut sibi mutuo opem ferant; hinc omnia sic natura disposuit ut uni abundet quod alteri deest: Dotes enim tam corporis quam animæ non sunt æquales in omnibus: Unus bono

ingenio est, alter meliori iudicio. Hi excellunt in animositate, illi industria, isti in scientia, alii experientia, alii eloquentia, alii in dando consilio. Adeoque quod ille vel isto exequi non potest, adutus ab aliis potest. Verum quando discordia interuenit, & alter separatur ab altero, quisque in particulari non sufficit, vel ut se defendat, vel seruet, atque ita pereunt non tantum familia, sed etiam totæ respublicæ & Regna. Hæc spectant politicum statum.

Quod vero attinet ad moralia; tres sunt species pacis sine quibus homines nec moraliter, nec honestè vivere possunt. Primo enim pacem habere debent cum Deo. 2. Cum seipsis. 3. Cum proximo. Hæc à se invicem ita dependent, ut nemo secum pacem habere possit, qui non habet cum Deo, nemo cum Deo, qui non habeat pacem cum proximo.

Ac primum quidem certum est peccatores non habere pacem cum Deo, ait enim *Iob cap. 9*: *Quis Deo restitit, & pacem habuit?* Ac qui peccatores, violando Dei præcepta illi resistunt, dicunt enim, ut olim *Iudæi*: Non seruiemus tibi: Ergo peccatores non habent pacem cum Deo, sed sunt capitales ipsius hostes & transfugæ ad castra diaboli.

In hoc ergo consistit pax cum Deo ut omnes ipsius voluntates adimpleamus, illi obsequamur ut probi filii, & seruiamus ut milites fidei. Aut si aliquando rebelles fuerimus, aut transfugæ; abijciamus arma quibus Deum oppugnauimus, & reconciliemus nos illi, ut deinceps militemus sub Crucis vexillo.

Jam vero in quo pax cum nobis ipsis consistat, docet *Augustinus lib. 1, de Serm. Dom*: Hæc pax, inquit, in eo sita est, ut homo omnes suas potentias habeat ritè ordinatas, nempe ut inferior pars subjiciatur superiori, hoc est, corpus spiritui.

Est enim continua lucta inter carnè, quæ est pars inferior hominis & inter spiritum qui pars superior est, *Caro*, inquit *Paulus, concupiscit aduersus spiritum, & spiritus aduersus carnè*: Neuter vult cedere. Caro suo pondere conatur spiritum deprimere ad ea quæ terrena sunt, spiritus contra carnem elevare ad cælestia. Deinde semper trahunt sensus nostri ad ea quæ corporeas voluptates spectant, potentia vero animæ, ingenium quæ & ratio, ad spiritualia: Quis modus ut quis in tanta ac continua lucta secum habeat pacem?

In hac vita, inquit *Augustinus lib. 1 Retract. cap. 19*, nemo liber esse

potest à lucta inter carnem & spiritum, sed nemo est qui per gratiam Dei, resistendo, luctam illam non possit superare, & pugnando victor evadere, si carnem subjiciat spiritui. quantum patitur humana infirmitas. Quisquis hoc facit, pacem habet secum.

Quemadmodum enim Rex aliquis, qui bella gerit, pacem habere non potest, nisi vires hostium pugnando & vincendo penitus frangat, & sub potestatem redigat, sic nullus homo pacem secum habere potest nisi carnem, hostem suum capitalem, subjiciat animæ, & cupiditates rationi, quantum, ut modo dixi, patitur humana infirmitas. Quamvis enim aliqui motus inordinati vel à carne, vel à diabolo, vel à corrupta natura excitentur, ideo tamen dici non potest quod homo non habeat secum pacem, modo præcipue animæ nostræ potentia, intellectus & voluntas, iis non succumbant, sed resistent.

Sic dici non potest civitatem aliquã gerere bellum adversus Regem quando unus dumtaxat aut alter civis tumultuatur; sed quando Magistratus, aliique rectores civitatis cum illis conspirant: Ut aliquando in homine non tumultuetur una alterave concupiscentia, fieri, inquit *Augustinus*, in hac vita non potest, non ideo tamen animi pacem amisit, quamdiu bonam ac fortem retinet voluntatem: Et hoc est quod nato *Christo* caneabant Angeli.

Pax hominibus bonæ voluntatis. Hanc ergo pacem eripere non potest diabolus, nec caro, nec mundus, quamdiu voluntatem captivam non ducunt. Illa si supereminet, extra ictum est, frustra laborat diabolus, frustra tumultuatur caro, frustra vociferatur mundus, turbare animi pacem non possunt dum voluntas supra illos est. Plane sicuti vertex montis *Olympi* ubi tanta quies, ut quod inscribitur arenæ, etiam post annum deprehendatur ita perstitisse, ut ne arenula quidem fuerit mota: Reboant tamen circa montem tonitrua, micant fulgura, cadunt imbres, perflant venti, nihil efficiunt, quia vertex montis supra omnia ista est, & supereminet. Voluntas hominis suprema facultas est, ubi gratia Dei accesserit, turbari non potest, lædi non potest, nisi seipsam infra diaboli pedes abjecerit.

Videamus modo in quo pax cum proximo nostro consistat. Dico verbo uno, sitam esse in hoc ut dissimules illius defectus quando ad te non pertinet illos carpere. 2. Ut numquam male loquaris de eo. 3. Ut molli responso illius iracundiam frangas.

VVV 2

4. Ut

Pax cum
Deo &
proximo.

4. Ut amorem illi exhibeas quando in necessitate est. Denique ut inimicis tuis non noceas. Hæc breviter.

Jam ostendo quod una pax sine altera non possit subsistere. 1. Nihil est quod pacem hominis magis turbet quam peccatum; hinc enim timores vel æternarum vel temporalium poenarum, hinc remorsus conscientia, anxietates de die, terrores de nocte, & sæpius desperatio. Sed qui peccat non habet pacem cum Deo, quia hostis est Dei: Ergo qui ratione peccati secum pacem non habet, non potest habere pacem cum Deo.

2. Qui non habet pacem cum Deo, non potest etiam pacem habere cum proximo hæc enim pax in amore consistit: Atqui *D. Ioannes* dicit, quod qui non diligit fratrem suum, non diligit Deum: Ergo qui non habet pacem cum Deo, non habet pacem cum Proximo.

Hisce positis ille solus mansuetus dicendus est qui & secum, & cum Deo, & cum proximo pacem habet: Voluit ergo Deus columbas, mansuetum animal offerri sibi in veteri Testamento, ut significaret mansuetos homines sibi gratissimum fore Sacrificium in novo. Singulariter enim amat Deus pacificos & mansuetos quia Deus pacis est.

DISCURSUS XIX.

Voluit sibi Deus offerri capreas:

INter cætera animalia capream, præsertim sylvestrem, velocitate præstare ex pluribus Scripturæ locis colligere licet; ac primum quidem ex *Cant. 2*, ubi sponsa dicit de sponso: *Similis est dilectus meus caprea, saliens in montibus, transiliens colles*: Caprea, inquit *Rapertus*, celerrima est in montibus, uno enim saltu ex uno colle transilit in alium, quamvis ab alio aliquot passus, aliquando sexagenos pedes, ut ait, *Marcus Varro lib. 2 de re rustica*, distantem. Hanc quoque celeritatem explicans *Ecclesiasticus cap. 27*: *Effugit, inquit, quasi caprea de laqueo*. Denique ut Scriptura *lib. 2 Reg. cap. 2*, explicet quam velox fuerit *Asael* unus ex fortissimis *Israëlitis*: *Asael*, inquit, *cursor velocissimus fuit, quasi unus de capreis quæ morantur in sylvis*.

Hoc